

gy körül complete

1879. Nyolczadik évfolyam.

TORONTÁL.

13-ik szám. Csütörtök, márczius 27-én.

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenként egyszer, csütörtökön.	Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyed évre 1 ft. 50 kr.	Hirdetések díjai: a háromhasábos petitors első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigrtatásért 30 kr.
A szerkesztő lakása: „Pestvárosánál” 6-ik szám alatt.	Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadóhivatalban. Kérjük az ígtrási díjakat az ígtrmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétehetnek.	Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becsereken, hova az előfizetési pénzek és ígtrási díjak küldendők.

Előfizetési felhívás

„Torontál”

1879. évi 2-dik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjenek.

Az előfizetési pénzek egyszerű póstautalvánnyal a „Torontál” kiadóhivatalához (Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája) czimzendők.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Fél évre 3 ft. — kr.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

Nagy-Becsereken, 1879. évi márczius 27-én.

A „Torontál” kiadóhivatala.

Felhívás és kérelem.

A Szegedet és vidékét sújtott kastrofá áldozatainak az árvizkárosult menekülteknek nagy része Torontálmegyében talált menhelyet, ezek részben a megye területén elszolva elszállásolva és szállásadók által élelmeztek is, de legnagyobb részük, a feldúlt tűzhelekhez közel maradni óhajtván, Uj-Szegeden és vidékén tartózkodik; a hivatalos összeírás szerint magában a t.-kanizsai járásban 11,923 szegedi, 210 algyői és 383 tápéi menekült van, ezeknek legnagyobb része 8968 Uj-Szeged és Szőregyhen, hol naponta átlagban 12.000 ember élelmeztek, az élelmezés eddig csupán kenyér és szalonnából állván, a

meleg étel hiánya igen érzhetővé vált; Kikindán, hol 1678 szegedi menekült létezik, a 3 nőgyelet e célra egyesülvén, népkonyhát állított, melyből 5—600 egyén élelmeztek, míg a segélyző bizottság naponta 7—800 egyént lát el élellemmel, Uj-Szegeden és vidékén Tallián szolgabíró állit népkonyhákat és pedig Uj-Szegeden kettőt, Szőregyhen és Szt.-Ivánon egyet-egyet, ezen népkonyhák részben már működnek is. Szőregyhen a nemesleki főúr gróf Csekonicz Endre szinte egy népkonyhát rőtögzött, melyben a grófnak szakácsa naponta 6—800 ember számára főz, a népkonyhák számára 28 üstöt rendelt meg Tallián szolgabíró.

Az elősorolt számokból világos, hogy ott, hol 15—16,000 embernek naponkénti élelmezéséről van szó, egyes emberek a terhet hosszú időre elviselni képtelenek, csak a tömeges részvét nyújthat erre módot, ennél fogva egész bizalommal fordulok Torontálmegyére áldozatkész lakosaihoz segélyért; nem pénzt kérek, a mi a mai időben ritka dolog és kevésnek van belőle felesleges, élelmi szereket kérek a népkonyhák részére; élelmi szereket, és pedig olyanokat is, melyeknek részben ma ugy sincsen nagy értékük; szalonnát, húst, füstöltet de frisset is szivesen elfogadunk, de köszönettel veszünk babot, borsót, lencsét, árpakását, káposztát, burgonyát, darát, lisztet, hagymát, sárgarépát, zsírt s általában mindent, a miből levest és főzeléket főzni lehet. A küldeményeket székereen Issekutz szolgabíró czime alatt a nagy-kikindai pályaudvarhoz, vagy pedig vasuton Szőregyhe Tallián szolgabíró czime alatt kérem küldeni.

N.-Becsereken, 1879. évi márczius 27-én.

Hertelendy József, főispán, kormánybiztos.

Szegedről.

Az első közzgyülés összeült, az első viták megkezdődtek, a szenvedélyek hullámai elkezdődnek csapkodni; szavazások, jegyzőkönyvi határozatok, indítványok történnek, ép úgy mint régen. Az elnök főispán valóban férfiasan és nyugodt komolysággal szólott a lefolyt rendkívüli eseményre visszatekintve, s részünkről csak azt óhajtanók, hogy a további tanácskozások is oly férfiasan folyjanak le, mint az első,

— egyes dolgokat leszámítva — megtörtént. De fájdalom, erről nem a legbiztatóbb híreket kapjuk. Tartózkodunk e tárgyban mindaddig nyilatkozni, míg teljes részletességgel nem emlékezhetünk meg róla, hiteles értesülések alapján, addig pedig kérve-kérjük a szegedieket, fejezzék be először a mentés munkálatait, igyekezzenek a csapás utóhatásait kisebbiteni, tegyenek addig félre minden pártkülönbséget és egyesüljenek a munkában teljesen.

Maga a közzgyülés következőleg folyt le minap d. u. 4 órakor a Hungária-szállóház termében: Dáni elnök főispán azon kijelentést nyitá meg a közzgyülést, hogy annak összehívása 32 képviselő kívánságára történt.

„Mint Marius Karthago romjai felett” — folytatá tovább — „sírunk mi is városunk omladéai között. Isten keze súlyosan ért bennünket, de néma megadással nyugszunk meg akaratában. — Tönkrementünk, de most minden erőnkkel meg kell feszítenünk. Azon általános részvét, segély, melyet nemcsak hazánk, az egész monarchia, hanem egész Európa irántunk nyújt, reménylentünk engedi, hogy a kormány s törvényhozás is mindent el fog követni, hogy teljesüljön felséges urunk ígérete: Szegednek újra lenni kell! A miniszterelnök szintén biztosított erről. A törvényhozás pártkülönbség nélkül törekszik Szegedet újra virágzóvá tenni; nekünk is közre kell működni e cél elérésére.”

A közzgyülés (első sorban köszönetet szavazott) felségének, a résztvevőket tanúsító törvényhatóságoknak, városoknak s testületeknek, az itt időzött országgyűlési képviselőknek, tüzoltóknak s különösen a katonaságnak.

Bejelentett, hogy a tanács és a tisztviselők megkezdik működésüket, a rendőri teendőkre nézve azonban a kivételes állapot fennhagyatott.

Intézkedés történt, hogy a Szegeden maradt s elmenekült lakosok összeírassanak, továbbá hogy a hajléktalanok számára barakok építtessenek.

Reiszner főjegyző egy 13 pontból álló javaslatot nyújt be, mely szerint a kormány intézkedjék, hogy Szeged kilépve a percsovai Tisza-szabályozási társulathoz, Tápé, Algyő és Dorozsmával egyesüljön, új vízvédrendszer léptetessék eltebe, a helyőrség megerősíttessék, egy 10 millió frtblól álló építkezési kölcsön vétessék fel, léptetessék eltebe egy új építkezési rendtartás; az épületeknek 15 évi adómentesség biztosíttassék; adassék Szegednek 6 havi moratorium s terjesztessék fel a képviselőházhoz egy emlékirat, mely feltárná a kormánybiztosok mulasztásait.

Ez és hasonló indítványok tárgyalására a közzgyülés több bizottság kiküldését határozta el.

E bizottságok ma már nagy eréllyel fogtak munkájukhoz és ennek eredményét már legközelebb szándékozzák betérjeszteni.

TÁRCSA.

A király szava.

Azok a megbőszült, nekivadult habok Rohannak szerzetét, rombolva, ordítva, Sötét éjszakában e féktelen erő Míg a föld láncazt is mind kettészakítja. A vihar szárnyain, ellenállhatlanul Rohannak a habok a városnak vadul. Lankad a férfikar. Meddő a küzdelem, A bőszült elemé már minden győzelem. Inognak a tornyok, repednek a falak, Sírok készülnek a szennyes vizár alatt. Dermettek a szivek; vad sikoj járja át — A sötét borzalmu, gyilkos, nagy éjszakát! S a zúgó ár fölött ropogva kél a láng, Mely, mint véresszárj tigris, bős és falánk! S mit meghagyott a víz, emésztí szüntelen. Megfúl itt a jászó: „Segítség!” „Kegyelem!” A riasztó harang szörnyű hangja eláll. Csak kettő itt az ár: a kin és a halál... Bölcsök és koporsók úsznak a habokon: Az élet és halál így lehet csak rokon! Az anya gyermekét, az anyát gyermeke Keresi, nem leli. Izsap temette be. Ezernyi hósi kéz — segíti mind kevés: Mi tette ösztönöz: csak a kétségbe'sés... De im a zord habok, mint a megvert ebek, Vinyognak arra, hol egy csolnak közeleg; Egy csolnak, melyben a felséges ember áll S könyezze széttekint. Ez ember a — király! Szemébe könyet csal a szörnyű látomány, S megszólal nagy szíve — jóságos ajakán:

„En bennem bizatok, hűséges magyarok! Nem csak királyotok, a pátok is vagyok: Együtt érez szívem bánatot veletek, És ti ma szívemmel együtt reméljétek! Királyotok szava: Szegednek élni kell! Apátok szól: Népem! együtt munkára fel! S mint ragyogó sugar a rémes éjszakát, A csüggéd sziveket remény nyíllaja át; Remény születik a haldoklás éjélen A dicő nagy király, könyes tekintetén... Hallottátok szavát, hűséges magyarok? Így szólott a király: „En atyátok vagyok!” Komócsy József.

Egy magyar miniszterelnök.

Az „Abauj K. Közlöny” a következő érdekes epizodot közli: 1848-ban, egy szép májusi reggelen, elindult egy gőzös Budapestről lefele. A forgalom akkor még nagyon kezdetleges volt, mindenki szerencsésnek érzé magát, ha gőzhajón utazhatott és egy gőzhajó kapitánya a közönség előtt felísten volt. Az épen elindult hajón egy egyszerű jelenet folyt le, mely a legelőkelőbb körökben roppant szenzációt keltett. A hajón a többi közt volt három kereskedő nagy podgyással és egy magas idegen úr, hosszú fekete szakállal, ki egy sarokban más idegennel beszélgetett. A kapitány a hajó fedélzetén sétálgatott oly tekintettel, mintha legalább is a félvilág ura lett volna. Egyszerre a kereskedők egyike majdnem kétségbeesve rohant ki egy kajútól. A hajó

ugyanis egy állomáshoz ért s már indulóban volt tovább.

— Kapitány úr, kérem, — mondá a kereskedő, — várjon még egy kissé, mert itt ki kell szállanom. — Előre tehát, a hajó áll meg. — De máhalmat is ki kell szállitanom. — Addig nem várhatok. — De máhla nélkül ki nem szállhatok s ha ki nem szállok, tönkre jutok. — Mit törődöm én azzal. — Előre! A jel megadatolt és a hajó megindult. A kereskedő sirt, könyörgött, a kapitány lábaihoz veté magát. De a kapitány, ahelyett, hogy a kereskedő kérelmét teljesítette volna, még ingerült lett s azt mondá: — Ha mindjárt el nem hallgat, összeköltetlem és vízbe dobatom. A kereskedő azonban nem nyugodott, tovább könyörgött, de a kapitány kéréllhetlen maradt, s végül még kijelenté, hogy Baján, büntetésül, amiért ki nem szállott, magáért és máhájáért háromszorot ár vesz. A kereskedő csak annyit mondott: — Rosz ember! A kapitány erre fölemelt egy botot s azzal a kereskedőt hába akarta ütni, de nem tehette, mert hátulról egy vaskéz ragadta meg a kapitány karját. A kapitány előtt a méltóságos tekintetű idegen a hosszú fekete szakálu állott. — Kapitány úr, — mondá az idegen, — azonnal vissza fog térni az állomáshoz, hogy a kereskedő kiszállhasson, vagy nemesi szavamra mondom, lelövöm minden irgalom nélkül! Egy pillanatil megkövülten állott a ka-

pitány, de aztán leinté az alkaptányt. Az idegen két barátja ekkor fölkel s nem engedték közeledni a hivatott.

— Nos, kapitány, mi lesz? — dörgé az idegen, — egy percnyi gondolkozási időt sem engedhetek. Visszafordul, vagy két perc alatt megszűnt ön élni? — Kicsoda ön? — kérde a kapitány.

Az idegen nyugodtan haladt a helyhez, hol fegyvere állott, megtölté és visszatért a kapitányhoz.

— Nyomorult gazember! — kiáltá szenvedélyesen, — visszafordulsz, vagy lelélek: nem szoktam tréfálni!

A kapitány látta, hogy a fegyvert feleje irányozza, látta, hogy emberei megijedve hátrálnak, hallotta a fegyverkasznak csattanását mikor felhuzatott és parancsot adott a visszafordulásra.

A hajó egy negyedóra mulva az állomáshoz ért. A kereskedő kiszállt és az idegen a bírót hívatta. Ez megjelent s tiszteletudólag emelinté kalapját az idegen előtt, kit ismert. A hajó addig maradt az állomáson, míg a jegyzőkönyv föl nem vétetett, melyben kiemeltetett, hogy a kapitány vízbe akarta dobni a kereskedőt és az idegen fegyverrel kényszeríté kötelessége teljesítésére. A jegyzőkönyv több jelenlevő által aláíratott. Midőn az idegenre került a sor, ez aláírta: Bathány Lajos, miniszterelnök.

Két nappal később a kapitány állásától megfosztatott és 6 havi börtönrre ítéltetett.

zárjuk betérjesszött kimutatásokban előtűntetett mulasztó szülő irányában a népoktatási törvény 4. §-át alkalmazni szigorú kötelességüknek ismerjük; a mennyiben pedig a községi bírák ebbeli törvényszabta kötelességüket ezután is teljesíteni elmulasztanak, utasítva lettek a szolgabírák, hogy illető bírákat a fennálló törvények értelmében az iskolaalap javára első fokú pénzbírságban marasztalják el, minden ilyen esetet a közigazgatási bizottságnak jelentésük be.

A volt határvidéki községekben ezen büntetési eljárásra nézve ugyan a volt határvidéki népoktatási és tanító jogviszonyairól szóló 1877. évi új szabályrendelet 16., 17., 18. és 19. oldala 60-77. §-ai és az 52. oldal 55. §-a irányadónak rendelkezett el.

A tankötelek számát összehasonlítva az előbbi évi tankötelek számával, fogynak, okát képezik ennek azon többnemű, a megye területén nagy mérvben fellépett betegségek, nevezetesen a roncóló toroklob, vörheny kanyaró és bárányhimlő, minek következtében százakra menő azon gyermekek száma, kik e betegségeknek áldozatul estek.

Alig hogy a jelenlegi 1878/9. tanév kezdetét vette, a roncóló toroklob ismét fellépett olyannyira, hogy a tanfelügyelő kénytelen volt, nevezetesen Zombolya, Trübswetter, Bánat-Komlósi, Billé, Nagy-Jécsa, Lázár, Sándorháza, Heufeld és még több községekben egyelőre az oktatást beszüntetni, ennek újból felvétele pedig a községi vagy járási orvosok szakvéleményétől tetélt függővé.

Ugyanezen sajnós jelenségek folytán nem kerülte ki figyelmünket, sőt okvetlenül szükségnek tartottuk, egészségügyi szempontból az iskola-termek, iskola-udvarok úgy az egész iskola épületek és azok környékének folytonos tisztán tartása czéljából 1878. évi február 11-én tartott rendes havi ülésünkben 183/392. sz. a. hozott határozatunkkal valamint a községi ügykeleti orvosokat felhívni, miszerint a helybeliek minden hónapban többször, a kerületi orvosok pedig hivatalos körükben és adandó más alkalommal az iskolákat látogassák meg, a községi előjárókat és iskolaszékeket az iskolák tisztántartására utasítsák, mindent, mi a gyermekek egészségére káros befolyást gyakorolna, az iskolák környékéből távolítsák el, tett intézkedéseik eredményét pedig a kir. tanfelügyelővel közöljék; egyidejűleg közöltettek a kerületi szolgabírák útján az egyes községekkel azon övintézkedések, melyek a roncóló toroklob fellépése alkalmával követhetők.

Ezen szomorú jelenségek dacára a torontálmegyei népoktatásban a lefolyt 1877/8. tanévben a tanítási eredmény a tanügy összes ágaiban emelkedett, gyarapodott. (Folyt. köv.)

Fogy az utasok száma.

Vasutainknál, melyek annyi pénzünkbe kerültek és még soká fogják az adózók zsebet garancia czimén igénybe venni, általános a panasz, hogy a személyszállítási bevételek évről évre csökkennek, oly annyira, hogy ezen jelentős előtt nem lehet többé szemet hunyni, hanem komolyan kell gondoskodni a személyszállítási bevételek fokozásáról s illetőleg a további jövedelem csökkenés megállításáról, ha kell, gyökeres reformok árán is.

A m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség nem rég föl is szólította már a magyar vasutak igazgatói értekezletét, hogy a bevételek okait beható tanulmány alá véven, a czél szerűnek vélt reformok iránt javaslattal legyen.

Az igazgatói értekezlet legutóbb tartott ülésén a kérdés napirendre volt kitűzve s a „Vasuti és közl. Közöny” értesülése szerint abban történt megállapodás, hogy minden egyes vasut külön fogja a kérdést tanulmányozni és külön is teendő meg illető helyre reformjavaslatait.

E megállapodás helyes, mert kétséget nem szenved, hogy minden egyes vasut sajátos helyi viszonyaihoz képest a személyszállítási bevételek fokozására különböző módok lesznek alkalmazandók.

Igénytelen nézetünk szerint a személyszállítási bevételek csökkenésének vannak természeti és tisztán a vasutaktól függő okai. Az előbbieket idővel, az utóbbiakat azonnal meg lehetne szüntetni.

Ily természeti főképen a vasutakhoz vezető országos vagy községi utaknak teljes járhatatlansága az év bizonyos részében, nevezetesen őszkor, télen és sokszor még tavaszkor is. Hány alföldi város vagy község van, a melyből az emberek teljességgel nem képesek meg kimozdulni sem, vagy csak ropant erőfeszítéssel, nagy költséggel és szekerök és igás jószágok kocszkázataival. Sok ember tehát előbb tiszser is megmondja, hogy utnak induljon-e kivált, ha a vasut valamivel távolabb fekszik lakhelyétől. Ily időszakban tehát okvetlenül csökkenni kell a vasuti turisták számanak és következésképp a személyszállítási bevételeknek.

E bajon részint összekötő vicinális vasutak részint alkalmak kóvák létesítése által lehetne segíteni. Az illető mezővárosokat és nagyobb községeket figyelmeztetni kellene, hogy saját érdekében is állana, ha lassankint, de folytonos kavicsot szállítatnának utjuk számára, s a vasutaknak viszont a lehető legolcsóbban kellene a kavicsot szállítani. Másutt is így lettek és mainap még oly városok és falvak is dícsőkedhetnek a legkeményebb kö-

utakkal, a hová száz meg száz mértföldnyi távrolról kellett a kőanyagot szállítani. Egyszerre nem megyen persze a dolog, de ha soha sem fognak hozzá, ezen legprimitívebb kellekivel t. i. jótakkal, birni. Jó utak hiánya pedig nem csak a személy, hanem az árutorgalmat is akadja meg a mi saját kárunkra. Számokkal ki lehetne fejezni az ebből származó óriási veszteséget, melyet nem csak a vasutak, hanem az egész nemzet is e miatt szenvednek.

Tisztán a vasutaktól függ és azonnal el távolítható egy másik ok, mely miatt a személyforgalom nem emelkedik nálunk még azon mértékre sem, melyre a lakosság arányához képest emelkednie kellene. Ez a magas tarifa. A most érvényben lévő tarifák bizvást 1/2-dal, itt-ott talán még nagyobb mértékben leszállíthatnánk, hogy a külföldi vasuti tarifákkal arányban legyenek. A vasutaknak nem lenne szabad felejtetniük, hogy a forgalomnak engedett mindennemű könnyebbség magát a forgalmat emelné s vele együtt a bevételeket is. Pelda reá az évenként Szt. István-napkor engedett 50%-nyi díjleszállítás. Nálunk még sok oly intézkedés ismeretlen, a mi külföldön már rég óta divatozik, és nagy személyforgalmat idez elő évenként és rendszeren: így a menet- és térítijegyek kiszolgáltatása, olcsóbb díjtellel, bérleti jegyek kiszolgáltatása, mi főleg sokat utazó üzlembekre nézve nagy kénytelen, hosszabb utvonalaknál különbözőzetek tarifa alkalmazása, mi még a legtávolabb vidékeket is belevonja a nagyobb forgalomba, kéjkitirándulások rendezése fele aron, olcsóbb tarifa engedélyezése, hivatalnokok, tanárok és tanulók, valamint a fürdővendégek részére, g. özömbuszok rendszeresítése különösen a csekélyebb forgalommal bíró vasutakon. Egy szóval könnyítse a forgalmat, mire számtalan ut és mód kínálkozik, csak akarni kell.

A bántási „Svábok”.

A „sváb” szó nem kedves hangzásu magyar ember füzében. Sok század keserűsége, még több előítélet fűrődik hozzá pedig az egész most már egy nemlétező sváb, egy anachronizmus. Magyarországon valamik, németek, a szó régi bevett értelmében, nincsenek, a „bántási svábok” elnevezés pedig főleg a legutóbbi napok tapasztalatai után megszülető dicszím, melyre buszke lehet mindegyik a ki viseli, és melynek hordozóit büszkén valljuk Magyarországi fiainkat, polgártársainkat.

A bántási „svábok” a polgári erények egész tár házával bírnak. Hazaifiaság, józanság, szorgalom, takaréksőség jellemzik őket, s mind egyik tulajdonságban példányképp állnak valamennyi nemzetbeli polgártársaik előtt.

A legutóbbi napok megdöbbentő nagy szerencsétlensége alkalmat nyújtott nekik egy más jellemvonásuk: a jótékony fényes bebizonyítására is.

Nem hiába panaszkodik Nagy-Becserek város polgármestere a torontáli főispán útján, hogy hazájuk, a megye délnyugati sarkába nem jut szegedi menekült. No aligha is fog jutni. Nincs oly vendéglátó népe nagy Magyarországnak, mint a torontáli és temesi németek, és miután a vasutment falukban, Nagy-Kikindától lefelé, legnagyobbbrést „svábok” laknak, ember legyen a talpán, a ki egy szegedi szerencsétlen kiédesgethessen vendégszerető karjaik közül.

Meghatók azon részletek, melyeket a torontáli és temesmegyei németek áldozatkész-ségéről hallunk. Nem elég, hogy a vonatokat, melyeken a szegedi árvízkarosultakat elszállították, utközben, hacsak lehetett, megállították, és ha a menekülteket le nem foglalták vendéglátó, legalább ellátást élelemmel, ruhával, utraloval, hanem minden reggel szántalan kocsi jelenik meg Temesvártól, Zombolyán és egyéb központi helyeken, megrakva éllelmi szerekkel, s mikor hazafelé indul, menekültekkel rakodik meg, hogy necsak a városiak, vagy a vasut tőzsomszedságában levők gyakorolhassák a „sváb” vendégszeretetet, hanem a távolabb eső faluk lakosai is részvesznek e privilégiumban.

Szt.-Huberten, midőn kihirdették, hogy a menekültek számára szállásról kell gondoskodni, egy gazdag német sváb, „als Bauer”, 30 egyén számára ajánlott fel szállást és kosztot, mindaddig, míg a veszély tartani fog. Heufelden, vagy magyarosan, „Tőszegen” a falusbíró egy igen gazdag magtalan „sváb” két magyar árvát, kinek szülőit az ár elsodorata, örökre fogadott, és nevelni fogja őket, mint saját gyermekeit.

Folyó hó 14-én gyűjtés rendezett Zombolyán a még Szeged környékén tartózkodó éhezők számára. Két utcából alig két óra alatt összeszedtek 228 kenyert, 5 máza sonkát és 60 frtot. Nemely „svábok” alig volt egy kenyere s azt is oda adta, azt mondván, hogy ők vacsorára kapnak a szomszedsból, holnapra pedig majd süt az asszony az északa.

Ezer meg ezer ily vonást lehetne elmondani, melyeket nem jegyez fel a krónika, de tud az, a ki a sziveket és veséket vizsgálja.

A bántási „svábok” e nemeslelkű magaviselete eljutott a fejedelem füléhez is, és a király szegedi utazása alkalmával megállította a vonatot Zombolyán, a torontáli „svábok” fővárosában és megisztelete látogatásával az összes bántási „svábokat” a derék község személyében, hol a volt földesurtól kezdve az utolsó zsellérig mindenki legnemesebben teljesíti az emberies-ség kötelességeit.

Pedig a bántási svábokat is sok csapás ért tiz év óta, az ő földjeik is álltak viz alatt éveikig,

az ő termésüket is elpusztította a rozsdá, a marhavész hozzájuk is ellátogatott, a pénzügyi válság őket se hagyta érintetlenül. De volt és van egy kincsük, egy gazdagságuk, melyet jég el nem verhet, viz el nem moshat, tüz el nem pusztíthat, rozsdá meg nem mételyezhet, aszály el nem sorvaszthat s ez a hazafiaság és ember-szeretet, mely szívükben kiölthatlan lánggal ég.

Adjá Isten, hogy minden nemzetiségű lakosa a hazának olyan magyar és olyan igazi testvérünk legyen, a milyen magyarok és a mily igaz testvéreink a bántási „svábok”. „P. H.”

N.-Becekerek, 1879. márcz. 19.

Tekintetes szerkesztő ur! Mondani méltóztatik, megint parentolok? Bocsánat, tudni tetszik, az alkalom kétszerre szomorú...

Abeli eljárásában, belépéven volna tek szerkesztő ur e hó elején a kincstári ügyészségi irodába, azonnal észrevénne a hiányozást s beceses kérdésre: hol van „Nikolics bácsi”? feleletül hangzandott: nyugdíjaztatott, — immáron pedig nemcsak említett irodának, hanem egész N.-Becekerek városának eredeti, megszokott, ismerős alakja — örökre hiányzik; örökre nyugdíjazva van.

A „Bátya” elhagyott bennünket, örökre, hirtelen s elment mindnyájunk Főnöke elé, az Urhoz, ki elé, kibez mindannyian jutunk. „Ma neked, holnap nekem.” „Szolga vagy nagy ur légy — dúv a nagy szegény — ... Egy csapással elejt — jég s rideg sírba ejt — A kaszás halál.”

Hogy terveznünk, míg arányként „bolyongunk a földi téreken.” iparkodunk, törjük magunkat, mert hisz az ember alkotása az étellel küzdeni: egyszerre int egy ujj, elég! meg kell pihenni! S bármilyen rövid életet is éljen egyki s bármilyen keveset, kijutván mindenkinek a maga osztályrésze, keresztje: kívánatos a megpihenés, annál inkább pedig, minél hosszabb és kuzdelemteljesebb volt a pálya.

Itt hagytott bennünket „Nikolics bácsi”, itt mindent, — elment a Bíró elé, ki a szivek s vesék redőit is látja, nyitott könyv előtte az elme gondolatja, ki egyedül önmaga tudja minden teremtménye igazi értékét.

Ugy van, tekintetes szerkesztő ur, f. hó 18-án délután 4 órakor kísértük ki az örök nyugalom helyére Nikolics Miklós, nagy-becekerek-párdányi kincstári uradalmi ügyészségi, f. évi márczius 1-től érdemelt nyugdíjba lépett irnok.

Élt 57 évet. Vallása görög nem egyesült. temetése díszes, igen látogatott volt, mint hozzája illett. Hátrahagyott özvegyet, egy (fájdalom, nyomorék) fiút s egy derék serdültebb lányt, kinek szép képességei fejlődésében talalta legfőbb apai örömet, reményét, kinek többletalu képzettségeladását naponként ismétlé: „Az én Bettikém, az én Bettikém...”

Tompán hangzott a görögny hullása a gyászokorsóra, mely egy vallásos kebelt, gyöngéden szerető atyát, hű férjet, igyekvő hivatalnokot, loyális szolgálatra kész emberbarátot zárt magába, ki állása tudatát külső magatartás által is reprezentálni rajta lévő, komoly-fesz-telen, barátsági körben pedig a nyájás időtöltés egyik főpontja vala.

Állásán fogva annyi alkalomban az emberekkal, a világgal érintkezni, mint alapjában jó embernek, egyéni sajátos tehetségeinek megfelelő kiképesítése szerint: im Nagy-Beckerek városának megszokott ismerős jó alakja, nemzetiségének pedig — mint egyébkénti jó hazafi — annál inkább becsültebb egyik előkelőbb embere vala.

Imáron, midőn hosszú, terhes hivataloskodásának jutalmát élvezni kezdi vala, örök nyugalomra szólította az Ur, mindnyájunk szerető atyja, kinek rendelkezéseit hívó, gyermeki kebellet imádjuk és áldjuk.

Nyugodjal békeben kifáradt elköltözött, az örök világosság fényeskedjék neked!

Béla.

Nyilvános számadás és nyugtázás.

(Folytatás.) Nagy-Beckerek városában a szegedi árvízkarosultak javára eddig begyűlt könyvrodományokról:
7. A XVI-ik számú hiv. gyűjtő iven 53, 60
8. A XV-ik „ „ „ 13 „ „
9. A tor. takaré és hitelbank adománya 100 „ „
10. A n.-beckereki takaré- és előleg-egylet mint részvény-társaság 100 „ „
11. A n.-beckereki jótékony-nőegylet 50 „ „
12. A „ „ „ 100 „ „
13. Az V-ik számú hiv. gyűjtő iven 56, 67 „ „
14. A VIII-ik „ „ „ 32 „ 10 „
Összesen 505 ft. 37 kr.

A XVI. számú gyűjtő iven (gyűjtő Mazur Sándor kir. adófelügyelő). A kir. adófelügyelőség tisztviselőinek gyűjtőívén adakoztak: Mazur Sándor 25 ft., Perleberg Mór 2 ft., Illits Szilárd 2 ft., Gölner Lajos 2 ft., Békecsy József 2 ft., Ludwig Károly 2 ft., Kubányi 2 ft., Telmann Sándor 2 ft., Weinzierl 1 ft., Tarnoveczky Szilárd 1 ft., Kerekes Bonifác 1 ft., Ertvös Géza 2 ft., Belkotta Mihály 1 ft., Krumenacker 1 ft. 20 kr., Feimer Jakob 1 ft., Jaromisz N. 2 ft. 20 kr., Jakabfalvy 1 ft., Vezekény Mihály 1 ft., Feimer Gusztáv 1 ft. 20 kr., Tietze 1 ft., összesen 53 ft. 60 kr.

A XV. számú gyűjtő iven (gyűjtő: Hegyi László). A kir. járásbírói személyzete gyűjtőívén adakoztak: Lichovnik Ferenc 1 ft., Popovits Szvetozár 1 ft., Pochut István 4 ft., Pricik Károly 2 ft., Staats Péter 1 ft., Hegyi László 1 ft., Blasz Vasillie 50 kr., Fritz József 50 kr., Riztus Péter 2 ft., összesen 13 ft.

Az V. számú gyűjtő iven (gyűjtő: Dr. Kollarich Mihály) adakoztak: Benkőczy Illés 1 ft., Román

György 1 ft., Rokitcz György 1 ft., Rösner József 30 kr., Vécsey István 5 ft., Schaffer P. 1 ft., Spolarich Zeigmond 50 kr., Gaal György 30 kr., Oriold Miklós 40 kr., Radner Eva 10 kr., Isten Stefan 8 kr., Fritz Jozsefa 5 ft., Gassmann Ferencz 50 kr., Feber Barbara 4 kr., Csillag György 1 ft., Koch János 20 kr., Wichtner Pál 50 kr., Horváth István 20 kr., Bagó Anna 10 kr., Human Wendelin 10 kr., Pinter Katalin 20 kr., Benkőczy János 30 kr., Szilágyi Albert 50 kr., Csajka Anna 60 kr., Römer Emil 5 ft., Hujdits Sándor 1 ft., Dragon Péter 10 kr., Vörös Kati 21 kr., Gyuga András 40 kr., Krysay Ádám 10 kr., Wisz Rózália 20 kr., Lauer István 19 kr., Kolprecht Antal 50 kr., Gombár György 20 kr., Holzmeyer Mátyás 20 kr., Joanovits Mária 1 ft., Róka István 10 kr., Quiring Mátyás 40 kr., Trukly Emma 40 kr., Balogh István 1 ft., N. N. 40 kr., Vukov Szulta 50 kr., Csizmas István 20 kr., Janáki László 40 kr., Wikner Julianna 10 kr., Ritter Toni 60 kr., Oppelez Péter 10 kr., Barkas Róza 10 kr., Mazur Sándor 3 ft., Kartner Hermina 20 kr., Becker Szofie 40 kr., Ambrus G. gely 20 kr., Gaal József 20 kr., Ambrusné 10 kr., Mészáros 4 kr., Vogl Johann 20 kr., Huszár Jozsef 40 kr., Döfler Gáspár 10 kr., Roth József 10 kr., Madány József 20 kr., Lackner P. 20 kr., Ferenczy Pál 20 kr., Heber Johann 20 kr., Hablik Mihály 20 kr., Virág János 10 kr., Steffann Johann 20 kr., Kovács József 30 kr., Szabó Örszi 20 kr., Kőköny Mezeyhért 20 kr., Gollik Mátyás 20 kr., Csizsár Mihály 60 kr., Csucsán János 1 ft., Scholcz Béla 20 kr., Scopseppa Nina 20 kr., Laszinszki Eleonora 2 ft., Lukács József 2 ft., Uharik Paulin 1 ft., Schmidt Gisella 1 ft., Mesznik Antal 1 ft., Zárity András 1 ft., Szöllösy István 1 ft., Lieber Henrik 2 ft., Tóth József 50 kr., Spolarich Gyula 21 kr., Spolarich Viktor 20 kr., Szilágyi Sándor 2 ft., Csiba Magdolna 20 kr., Vojdics örmester 20 kr., összesen 56 ft. 67 kr.

A VIII. gyűjtő iven (gyűjtő Dr. Kollarich Mihály) adakoztak: Schlesinger Mór 1 ft., M. O. 20 kr., Hentlein Nikolaus 30 kr., Steyer György 20 kr., Brankován Zsivoin 10 kr., Meyer Nikolaus 20 kr., Limmer Emma 20 kr., Keeskemény Imre 10 kr., Papp Mátyás 10 kr., Simmer Amália 10 kr., Póty Éva 10 kr., Mamusch István 10 kr., Somogyi Éva 10 kr., Gerbács József 30 kr., Krumenacker Miklós 10 kr., Turiczky Nikola 30 kr., Sarity Márko 20 kr., Arszkím Mihály 20 kr., Kiszinszki Bogdan 20 kr., Ritter Ferdinand 10 kr., Kozákov Zsiva 20 kr., Kolarov Géza 20 kr., Molnár Ágnes 20 kr., Stánul Gyóka 20 kr., Vancsó Marci 20 kr., Kolarov Józsa 20 kr., Nagy Iván 20 kr., Bogdanov Józsa 1 ft., Nikola Géza 50 kr., Vukov Mácza 10 kr., Jeszenszki András 50 kr., Schullez Lajos 20 kr., Berka Nikolaus 20 kr., Wagner Ludwig 10 kr., Fekete János 50 kr., Sipak Gyura 10 kr., Graov Jesta 10 kr., Szalay Imre 10 kr., Somogyi János 50 kr., Neuhaus Elisabeth 50 kr., Czveity Mita 20 kr., Beno János 10 kr., Grandjean 50 kr., Popovits Mihály 30 kr., Siroška 50 kr., Dimitrievits Koszta 20 kr., Napholez N. 30 kr., Weisz Mór 40 kr., Jankovits Szvetozár 30 kr., Bonyhády István 10 kr., Pfeifer N. (olvashatlan) 20 kr., Hajduska József 1 ft., Zsembery Antal 2 ft., Lujanszki Mária 30 kr., Nikolics Pája 30 kr., Radákov Gyóka 20 kr., Marinkov Vláda 20 kr., Feische József 40 kr., Feischl 40 kr., Deutsch Armin 50 kr., Temmer Jesta 50 kr., Nikiforovits Vása 50 kr., Nikiforovits Misa 30 kr., Panajonovits Gyóka 20 kr., Jakob N. (olvashatlan) 30 kr., N. N. 20 kr., Mutz Andrija 20 kr., Várady Ferencz 20 kr., Dánkul Fülöp 30 kr., Mucz Józsa 20 kr., Szekulits Iliá 20 kr., Reimann Martin 50 kr., Molnár Lőrincz 2 ft., Német Péter 2 ft. 20 kr., Frank Vinczenz 20 kr., Szozna Sándor 30 kr., Kamunecsek Jozsefa 50 kr., Brankován Józsa 20 kr., Adamovits Ljuba 30 kr., Szávits János 2 ft., Szávits Etelka 1 ft., Keller György 50 kr., Gombár András 20 kr., Maier András 10 kr., Weibl Christóf 20 kr., Hídeg Laci 10 kr., Kubik András 20 kr., Krunyi Józsa 10 kr., összesen 32 ft. 10 kr. (Folyt. köv.)

A fenti összegek egyelőre és további intézkedés a városi pénztárba lettek elhelyezve.

A szívesen fáradozó gyűjtő uraknak és némeskeblű adakozóknak el nem mulasztatjuk már most is elismerésünket és hálás köszönetünket nyilvánítani.

Kulfay Lajos, polgármester.

Kellner Ede, Bielek Antal, mint a közs. segélyző-bizottság mint a közs. bizottság elnöke. jegyzője.

Helyreigazítás. A II-ik számú gyűjtőívén befolyt adakozásoknak elszámolása és nyugtázása alkalmával, Pechl József úr adománya o. é. 1 frrtal lett kiűntetve, s az adomány o. é. 1 ft 50 kr. tett, amely tollhiba ezennel helyreigazították, megjegyeztetvén azonban, hogy a II-ik sz. gyűjtő ív o. é. 185 ft 84 kr. fösszegében, azon o. é. 50 krnyi összeg is elszámolva lett.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Uj-Szeged, 1879. évi márczius 23-án. Tekintetes szerkesztő ur!

Itt ülök ismét asztal nál, honnét e hó 12-én intézém hozzád soraimat. — Mily különbség akkor és most között! Akkor a félelem és remegéssel párosult izgatottság, ma a levertség, önmegadás s kétségbejött nyugalom: a néhány nappal ezelőtt — midőn még szegény Szeged végvonaglásában volt s menekülés közben oda át mindenki fejt veszíté — uralgó zsvaj, lárma s zaladás helyét ma siri csend váltja fel. — A ki ezt át nem élte, nem hallotta és saját szemével nem látta, az e század legborzasztóbb s nem ez ország, vagy a birodalom, hanem continens rendítő katastrofájáról fogalommal nem bír. — 6800 ház helyén ma csak romok állanak s a létszámból alig van már 240; valjon megmaradnak-e ezek is, ha a romból víz lefolyik; ez a jövő titka, de alig van hozzá remény.

Emlékezel még az alig múlt időben a város és közöltünk léteztél vizsálya? Ujját húztunk, mert mindegyikünk feltette s vedte jogait; ma a szerencsétlenség testvérekéé egyestett, nem veszekszünk, hanem korlívte

töreszk
hiteni.
rágos
kert,
és eze
jó mul
e helye
doroln
együtt
felett
a haló
el mel
telálko
röngyö
igy él
ha a l
bennur
lesz me
között
— Sze
nap ron
tomon
belép
Ki isme
nyomor
gója, el
par for
gedül.
martale
puszta
Ellátva
el is b
határoz
vissza
hagyha
már tu
reik ur
ritkija
most r
nyujtan
vendég
legszer
ápolva
családi
nabban
rangú
felek
melyek
menle

B
mert
dicseke
hirnev
ezek k
az első
ismeré
Desza,

M
nekeu
alapján
szegedi
12,510
Uj-Szeg
4544 v
17200,
14703,
42389,
8701,
nap gr
zásá t
szesü
azaz a
litott a
a met
eddig
vetkez
mit er
eltem
24 viz
fult; a
fult; o
fednek
lesz oc
dettek
lemette
3 nap
Aradás
nem ij
sokban
vastags
esett b
kén t
még m
sítók
Udvár
latna k

M
öel hi

K
becses
A
ig
A
tatási
mely k
kodik.
megbiz
intézet

D
sajnos
végre,
a hol
létezik
kötele
szomo

F
nézve
nyerne
azonn
magol

ner József 30 kr.,
Spolárich Zsig-
mond Miklós 40 kr.,
Fritz Jozsefa
Barbara 4 kr.,
Wichtner
Anna 10 kr.,
Ben-
50 kr., Csaja
Sándor 1 ft.,
21 kr., Gyuga
Wis Rózi
Antal 50 kr.,
Mátyás 20 kr.,
0 kr., Quiring
Balogh István
kr., Csizmés
Fikner Julianna
Péter 10 kr.,
3 ft., Karstur
Ambrus Ce-
rusné 10 kr.,
Huszár Jozsefa
József 10 kr.,
kr., Ferenczy
Hablik Mihály
ohann 20 kr.,
kr., Kökény
Csizsár Mihály
a 20 kr., Scori-
2 ft., Lukács
Gisella 1 ft.,
ft., Szöllösy
József 50 kr.,
20 kr., Szil-
40 kr., Vojács

Kollárich Mi-
M. O. 20 kr.,
örgy 20 kr.,
olaua 20 kr.,
10 kr., Papp
Éva 10 kr.,
0 kr., Gerbács
r., Turniczky
szikim Mihály
er Ferdinand
Gáza 20 kr.,
0 kr., Vancsó
Iván 20 kr.,
0 kr., Vukov
r., Schullez
agner Ludwig
ura 10 kr.,
kr., Somogyi
Czevity Mita
kr., Popóvics
evits Koszta
40 kr., Jan-
ván 10 kr.,
József 1 ft.,
0 kr., Niko-
r., Marinkov
sehl 40 kr.,
0 kr., Niko-
0 kr., Pana-
lan) 30 kr.,
ady Ferenx
beza 20 kr.,
kr., Molnár
Frank Vin-
nucset Jo-
Adamovits
Etelka 1 ft.,
0 kr., Maier
Hidég Laezi
beza 10 kr.,
olyt. köv.)

bbi intézke-

ak és nemes-
már most is
lvánitani.

k Antal.
özs. bizottság
győje.
nyújtóiban be-
zása alkál-
1 fttal lett
t. tett, amely
gyeztetvén
185 ft 34 kr.
eg is elszá-

ZÉS.
23-én.
úr!
e hó 12-én
különbség
lem és re-
levertség,
m: a né-
g szegény
menekülés
— uralgó
nem hal-
e század
gy a bi-
castrófa-
0 ház he-
létszám-
aradnak-e
ez a jövő
időben a
ra? Ujjat
e s vedte
estvérekké
a karöltve

törökünk közös szerencsétlenség sorsán eny-
híteni. — Ha rá gondolok, hogy Szeged vi-
rágos kertje, a gordiusi csomót képezett nép-
kert, ma barackokkal van telve, hol ezren
és ezren találnak menedéket; vizsgálódva
jó mulatságokra, kellemes időkre, melyeket
e helyen töltöttek és könnyelt szemekkel vándor-
dolnak a fasorok között, elfogul szívem s
együtt sírok velök, keseregünk nyomorúságunk
felett s csendesen vonjuk le kalapjainkat, ha
a halottakat szállító kocsik búskomoran halad
el mellettünk; nincs, ki a halottat sirassa; nem
találkozok, ki a szerencsétlenségre az utolsó gő-
röngyöt görditse. — Látod, kedves barátom,
igy élünk mi itt s elvesztenők reményünket,
ha a hit nem vert volna oly erős gyökeret
bennünk, hogy kell hogy sorsra virradjunk; s
lesz még idő, hogy Szeged újra felépül falai
között hűz még Jancsi nekünk egy jó nótát.
— Szegény Jancsi. — A vész utáni harmad-
nap rongyosan átázza és átfázza kopogtat aj-
tómon valaki s a tekercben kiállott „szabadra”
belép ő, Tóni, Kálmán és az öreg Náci. —
Ki ismert volna e beesselt s a legnagyobb
nyomort tükröző arcokban mulatságaink ru-
gója, éltető erejének személyesítőre, kik egy
par forint utra valóért könyörögtek, mert he-
gedükt, czimbalmuk és gondokajuk az ár
martaletka lett; elvitte mindenüket a víz s
puszta életüket is alig menthettek meg. —
Ellátva őket vizgatolók szavak- és költségek-
el is bucsúztam tőlük a pozitív viszontlatás
határozott ígéretét kapva; hisz, mondá Jancsi,
„vissza jó a gölya-madar fészkebe.” — Nem
hagyhatom megemlést nélkül ama általad is
már tudott gyönyörű viseletét szegedi testvé-
reik irányában a tör.-kanizsai járásnak, mely
ritkítja parját s büszkévé tesz. — Nem kellett
most rendelet, tödült mindenki mentő kezét
nyújtani, szolgálatkészen állva kocsiával s
vendégszeretőn fogadva be mindenkit, még a
legszerényebb kunyhó lakója is, dédelgetve és
ápolva az aggokat és gyermekeket, mintha
családja tagjai volnának, megosztva első pillá-
natban velök betevő falatját. — Nem volt itt
rangkülömbőség, nem nemzetiség vagy vallás-
felekezeti, egy nagy-nagy családot képeztünk,
melynek egyes tagjai a hajótörés után biztos
menhelyre találtak.

Büszke lehet Torontálmege önmagára,
mert annak minden egyes tagjai önérettel
dicsekedhetik azzal, hogy e törvényhatóság jó
hírnevét elősegítette; felemelt fölvetkinthet
ezek között is körül a kanizsai járás, mert
az első között is első volt. — Különös el-
ismerést érdemelnek Szörög, Uj-Szeged,
Deszk, Ó- és Uj-Szt.-Iván és Tóvár.

Most még csak néhány adatot kívánok
neked szolgáltatni. A ma bevégzett összeírás
alapján van a tör.-kanizsai járásban 14,923
szegedi, 210 algódi és 383 tapéi, összesen
12,510 menekült; ebből az oroszánrészes esik
Uj-Szegedre, hol 3524 és Szörög, hol
4544 van. — Összesen élelmezettelt 13-án
17200, 14-én 13650, 15-én 13750, 16-án
14703, 17-én 12404, 18-án 9865, 19-én
12389, 20-án 10725, 21-én 10675, 22-én
8701, 23-án 8645 egyén, kik közül az utolsó
nap gróf Csekonic Endre jószívű adomány-
zása folytán felállított népkonyhából 600 ré-
szesült meleg ételben. — Folyó hó 13-ától,
azaz a vész utáni naptól 22-ig bezárólag ál-
lított a tör.-kanizsai járás 3300 ingyen kocsit
a menekülőkhöz tovaszállítására. — Halottaink
eddig aránylag a roppant gyorsasággal bekö-
vetkezett szerencsétlenséghez igen kevés s a
mit erről a lapok irtáltak merő kóhalmány;
eltemlettett ma estig Uj-Szegeden 61, ebből
24 vízbe fullt; Szörögen 37, ebből 9 vízbe
fullt; a baktó-sziléri töltesen 8, ebből 8 vízbe
fullt; összesen 106, ebből 41 vízbe fullt. Mit
fednek még a romok, azt csak hetek múlva
lesz constálható; fentiek mentés közben sze-
deltek fel a vízszínéről. — Ma és tegnap kel-
lemetlen híreket vettünk a Maros áradásáról,
3 nap alatt 70 centim. emelkedés jelezte.
Áradást várhatunk még, de nézetem szerint
nem ijesztős. Bánffy-Hunyad vidékén a hava-
sokban létezik tetemes hó, egy méter közép-
vastagságban; Csikszóradán a márczius előtt
esett hómelegek változatosan, Gyergyó vidé-
kén téli hóból kevés ment el, a havasokban
még mély hó van; megnyugtatóbbak a tudó-
sítások Deés, Beszterce, Kolozsvár, Székely-
Udvárhely, Abrudbánya, Gyulafejérvár és Za-
latna környékéről. — De mortuis nil, nisi bene.

Most Isten veled, megyék nyugodva,
őlel híved
Béla.

De sokkal fontosabb ez a szabályrendelet
magára az államra nézve; tudva van már, mi-
szerint a magas vallás- és közoktatásügyi m.
kir. ministerium által az országgyűléshez elő-
terjesztett azon törvényjavaslat, mely szerint
a magyar nyelv kötelező tantárggyá fog emel-
tetni a néptanodában. Már pedig az elemi
tanodában legalább az igazgató-tanítónak a
magyar nyelvet azonnal kell tudnia, ő tehát
ezen tantárgynak öre lesz, s az ő példája a
többi tanítótársaira is buzdítólag fog hatni,
miután e tekintetben is az iskolázékektől ke-
veset várhatni.

Továbbá a hol igazgató-tanító van, ott
különféle, s néha igen fontos ministeri s tan-
felügyelői rendeletek, kimutatások sokkal gyor-
sabban intézettek el, miután jelenleg sok
iskolaszék ilyen rendeleteket neha egész hó-
napokig elintézetlenül hagyja, a mi igen hátrá-
nyos a tanügyre nézve.

Végre azért is kívánatos volna igazgató-
tanítókat minél hamarabb nevezni ki, miután
a vizsgák alkalmával sok iskolaszék iskoláik-
ról kimerítő jelentést elkészíteni nem képes,
s a vizsgán is legfeljebb vallástánból kérdez
valamit, de a magyar nyelvre s a többi tan-
tárgyra igen kevés súlyt fektet.

Ezzel röviden kellőleg bebizonyítottam
azok ellenébe, a kik azt hiszik, miszerint az
igazgató-tanítói állás csak városba s közép-
tanodába való, de nem faluhelyre, megjárja
az bizony mindenütt, kivált mostani időben,
és pedig nálunk volt határörvidéken, a hol
egy tapintatos igazgató-tanító a magas kor-
mánynak igen nagy hasznára lehet.

Tyahún János,
tanító.

Lajosfalva, márczius 18-án.
Tekintetes szerkesztő ur!
Az emberiség egymás iránti kötelezett-
ségétől meghatva, nőm Baranyi Sarolta öns-
szántából egy gyűjtővet nyitott meg a szegedi
vízkárosultak számára Lajosfalva községében
az itten lakó miveltebb osztályú nőkől az
eredmény 22 ft. lett, mely összeg mellékel
gyűjtőívől kitűnik, és a tekintetes szerkesztő
urnak azon kéressel küldetik át, sziveskednek
ezen csekély összeget az illető helyre át-
számaztatni és becses lapjában névszerint az
adakozókat közzétenni.
Kiváló tisztelettel maradtam a tekintetes
szerkesztő urnak alázatos szolgálja
Baranyi József,
lajosfalvi jegyző.

Módoson, márczius 23-án 1879.
Tekintetes szerkesztő ur!
A szegedi árvíz folytott menekültek javára
Módoson is sikerrel folyik a gyűjtés. Eddigél
is már 9 szekérral indítottak élelmi szereket
Szegedre.

Különösen megemlést méltó tényül kell
feljegyezni, hogy Csávossy Ignác királyi
tanácsos ur ő nagysága saját nevében 200
frttal, és az általa képviselt főtisztelendő zágr-
rábi káptalan részéről 200 frttal járult a jel-
zett célhoz. Azonkívül a helybeli takaré-
pénztár 50 frttal szaporította a begyűlt se-
gélyezésü összegeket.

Végül a felállított bizottság is érvényesen
működik a menekültek érdekében.

HIRHARANG.
* **A szegedi árvíz által
tönkrement testvéreink fel-
segélyezésére újabb adakoz-
tak: Lajosfalva: Baranyi Sa-
rolta, gyűjtő, 5 ft., Baranyi Aranka
1 ft., Kramár Terézia 1 ft., Nemetz
Amália 1 ft., Plesz Ilona 1 ft.,
Bujkovszky Mari 3 ft., Schaffer
Zsófia 1 ft., Klein Éva 1 ft., Sztrel
Terézia 1 ft., Martis Jozefina 1 ft.,
Belicska Helene 1 ft., Grasznek
Jozefina 1 ft., Grasznek Anna 1 ft.,
Belitska Anna 1 ft., Nechuta
Karolin 1 ft., Spitzer Fanni 1 ft.,
összesen 22 ft.**
Oldal István 2 ft.,
Fogadják a nagylelkű adakozók
hálás köszönetünk kifejezését.
A „Torontál” szerkesztője.
* **Személyi hírek.** Főispán ur ő mel-
tósága néhány napig körükben időzött, s
ez idő alatt megismerlerte az eleméri tölte-
seken erőlyesen folytatott munkát. Ott a
nagy szélben annyira meghűlt, hogy most
kénytelen, a szobát őrizni, s így nem mehet
Uj-Szegedre a népkonyha alakítása végett.
* **Képviselő választás.** A Bega-Szt.-
Györgyi kerületben ifj. Kiss Miklós leköszö-
nése folytán f. hó 22-én tartottak meg a
választás. Igen meglepő volt, hogy a minden-
felé dúló árvizek daczára (melyeknél a ke-
rület községeinek lakói már hetek óta el-
vannak foglalva) megjelent 1572 választó,
akik egyhangulag a kerület képviselőjévé
gróf Karátszonyi Guidó-t, a szabadelvű párt
jelöltjét, választották meg. A választásnál a
legnagyobb rend uralkodott, mely közked-
vességű járási szolgabíránk Bakalovich

Ágoston érdeme. Dicsőretek érdemel Torda
magyar község lakossága, mely nem tekin-
tette a most javában folyó tavaszi munkát,
150 jelent meg Papik István és Rózsa
F. plébános urak vezérlete alatt. Egyáltalán
a tavolabb eső községekből sokkal többen
jelentek meg, mint az itt szomszédságban
levőkből. A választási elnök midőn kimondta
a megválasztott képviselő nevé, a községek
magok között a legnagyobb rendben sora-
koztak és eltávoztak a választás színhelyé-
ről. A választás után, az intelligencia Kiss
Miklós ur vendégszerető házához volt
hivatalos, hol a gazdagon terített asztalnál,
több elmés felkösöntés mondatott a meg-
választott képviselőre, a vendégszerető Kiss
családra s többekre. El nem mulasztottuk
ez alkalommal, hogy köszönetünket nyilván-
osan is ki ne fejezzük az uradalom fár-
adhatlan szorgalmu és ritka becsületességű
felügyelője Groszalmu Kálmán ur irányában,
aki szives készségénél fogva mindent el-
követett, hogy a szabadelvű párt jelöltje
egyhangulag választassék meg, szóval Grosz-
almu Kálmán ur minden tekintetben meg-
érdemli, hogy fáradozatlan buzgalomát és
becsületességét az elismerés koronázza.
* **Apadás.** A Tiszánál tegnap előtt
egyszerre 9 centimeter apadás állott be.
Sokan ez apadást annak tulajdonították, hogy
a tiszai gát a bácskai oldalon valahol ki-
szakadt. Eddigél újabb töltésszakadással
nincs tudomásunk.
* **Műkedvelői hangverseny.** A jövő
szombaton végezhet menendő jótékonycélu
hangverseny iránt igen nagy az érdeklődés,
a paphelyjegyeket még a mult hét folytán
mind lefoglalták.
* **Árvizek.** A Tisza-folyó mentén lakó
birtokosok a tavasz folytán az árvíz által ki-
vétel nélkül mindannyian igen nagy károkat
szendvedtek. Általános a nézet ha a Tisza folyam
elhibázott szabályozásán valami új átalaki-
tás, mely a czelnak megfelelő legyen, nem
történik, e folyam mentében lakó községek
és egyes földbirtokosok a végelpusztulásnak
néznek eleje. A réti földek minden határban
előntvék, részint az átsapott árvíz, részint
pedig az átszivárgó, és a föld árja folytan. —
Ez idén ugyan lesz dolga a pénzügyi
közégeknek az árvizek által okozott kár-
felvételekkel.
* **Halálozás.** A mult hét folytán a köz-
tisztelben álló Mencer testvéreket nagy
csapás érte. Elvesztették Mária nővéroket.
Temetése nagy részvét mellett ment véghez.
A halotti jelentés következőleg szól: Men-
cer Mihály, özvegy Chorin Erzsébet szül.
Mencer, Mencer Lipót és neje Steinitzer
Ilka, özvegy Kakuusz Terézia szül. Mencer,
és gyermekei: Ilona, Béla és Gizela, Mencer
Ignaczné szül. Mencer és férje, valamint
ezeknek fia Árpád, és Mencer Lajos, mélyen
megszomorodott, bánattal szívvel je-
lentik felejtethetlen, hön szeretett jó nővéruk,
illetve nagynénjük és sógorónjúnak Mencer
Mária 38 napi súlyos betegség után folyó
hó 18-án, este 8 1/2 órakor, élte 45 évében
történt kimutat. Hült tetemei f. hó 20-án,
délután 1/3 órakor, fognak a halotti házból
elvitetni és h. h. szertartás szerint a helybeli
ágotai hitvallásu evang. egyház sirketjében
lévő családi sírholtba örök nyugalomra le-
teltetni. Béke lengjen felette! Kelt Nagy-
Beckereken, 1879. évi márczius hó 19-én.
* **Ez is jó.** A magas honvédelmi mi-
nisterium kiadta azon rendeletét, és pedig
25 pontban azok számára, a kik a Boszniában
elesett lavakért, ha kártérítést követelnek,
azon esetben 25 pontban kell nekik mindent
kimutatni, Pontius-tól-Pilátusig, a melynek a
beszerzése annyiba kerül, mint az elvesztett
lovaknak az ára, s ha már ezt mind beszerezték,
akkor jön az indorsatus, hogy a magas
kormány nem látja helyén, a kárpótlásnak
helyét adni, stb. Így aztán az tesz szerin-
tünk lehelyesebben, „aki nem követel
semmit sem.” Mi legalább úgy tettünk.
* **Érdekes pör.** Ez is csak amerikai-
től telik ki. New-Yorkban egy gazdag ame-
rikainak azon bolond ötlete támadt, hogy
néhány ezer darab szivarját egyik tűzkár-
biztosító társulatnál biztosítani fogja. — A
szándékot tett követte. Körülbelül egy év
folyása alatt azonban a biztosított szivarokat
lassanként elszivarozgatta. Mikor a szivarok,
elfogytak, kapta magát a bolondos amerikai,
s a biztosító társulattól kártérítést követel
az elgett szivarokért. Persze a társulat nem
volt hajlandó a kártérítési összeget kifizetni.
Az amerikai erre pert indított a társulat
ellen. A biztosító társulat ügyvéde sem volt
rest, az amerikai sir Browne ellen a tör-
vényésznél szándékos gyújtogatásért fenytő
eljárást kért. Kiváncsiak vagyunk, a bírák
bölcseisége melyik része fogja az igazsá-
got eldönteni.
* **Muszká herceg a kóterben.** A
pétervári hatóságok legutóbbi időben külö-
nös szigorral járnak el azon háztulajdono-
sok ellen, kik az egészségügyi szabályzatokat
meg nem tartják. Így igen erős büntetés érte
Jussupov ghet. Oroszország egyik leggazda-
gabb nemesét, a Newskin fekvő palotájának
minden leírát felülhaladó mocsokosságáért,
mely miatt 4 heti fogságra ítéltetett, egy
azonban, hogy az pénzbírságra át nem vál-
toztatható. Így sem rang, sem pénz nem
segítvén, „nemes” herczegnék ünne kell.
A közönség nagy érdeklőséggel várta az
ítélet kihirdetését és zajos tetszést nyilvá-
nította annak ily értelme fölött, mert a her-
czeg fukarsága miatt általánosan gyűlölt.

A kérdéses házon kívül még 100 háza van
Pétervárott, melyekben hasonló példás rend
uralkodik.
* **Zürichből** írják, hogy ott az egész
város izgalomban van. — Ezelőtt egy héttel
Vögeli aranyműves elbocsátá két legényét,
mert a hétfői napot elmulatták. Multkor dél-
után 3 órakor e munkások megrohanták sa-
ját lakásán az aranyművest, s először össze-
vissza szurkálták, azután pedig lelőtték. A
lövésre beszalad a szomszédos mülhelyből
egy legény és segítségért kiabált. Arra is
rálöttek, de szerencsére nem találták. Az-
után még két lövés hallatszott, midőn a
rendőrök beleptek, Vögeli már holtan feküdt,
s mellette az egyik munkás. Vögeli borzasz-
tóan nézett ki. Egy özvegyet s 3 gyerme-
ket hagyott maga után.
* **Utezaí esetpáté.** Magyar-Jesztreb-
ben a falusi leányok fogóblító mulatságot
akarván rendezni, itókaért a szomszéd
határbeli Kisfalud nevű korcsmába mentek,
— hol néhány krajczárral olcsóbb a liter,
ez azonban tudomására jutván a helybeli
korcsmárosnak, lesbe állt, s az előjáráság
közreműködésével elkobozta a befelé csem-
pézett pálinkát; ámde a számitásában meg-
zavart vászonhad addig rimánkodott, — s
addig incelkedett a korszókat befelé czipelő
hitesek és korcsmárosfélekből alakult csoport
körül, míg egyszer köveket ragadván: a kor-
sónak csak a fülei maradtak a bíróság ke-
zében s az áldott italt megitta a föld!
* **Egy milliommó nihilista.** A kievi
nihilista-mozgalomok egy Malcev kisasz-
szonyt is fogtak el. Ennek apja milliomarius
s az orlovi és a szolnoki kormányzósa-
gokban 20,000 munkást foglalkoztat. A kievi
citadellában most három előkelő hölgy van:
Malcev k. a., Panin grófnő és Gersfeld
tábornok leánya.
* **Bankigazgatóságok** raboltak el
Ausztráliában; december 24-én egy banda
megrohanta az eurvai (Melbourne) banképü-
letet s elhurcolta magával a bankigazgató
s családját és az összes bankhivatalnokokat.
A gazemberek 23000 főt is vittek magukkal.

IRODALOM.
Megjelent a Somogyi Ede által kitűnően szer-
kesztett „Magyar Lexicon” 23-ik és 24-ik füzet.
Egy füzet ára 30 kr. Előleges fizetéseket nem kell
teljesíteni. A pártfogást minden tekintetben megérdemli.

Uj zeneművek. Tábornok és Parsch zenemű-
kereskedésében megjelentek: Ágnes asszony. Lukácsy
Sándor legújabb népszimfóniáinak összes kedvelt dala:
1. „Egy virág volt.” 2. „Ritka árpa.” 3. „Tárlájkák
ki.” (4. „Fehérváron szép az élet.” 5. „A kis leány
körtjében.” (Bácsitól). 6. „Ezerével terem nyáron.”
Szentirmay Elemértől. 7. „Ez a kis lány éli világát.”
8. „Hogy elesszünk.” 9. „Jaj de búsan jón.” 10.
„Eszem adta.” Énekhangra zongorakísérettel (vagy
zongorára külön) alkalmazta Erkel Elek. — Ára 1 ft.

TÖRVÉNYTEREM.
A nagy-beckereki e. f. kir. törvényésznél folyó évi
márczius 26-ik napján tartott nyilvános ülésben
következő perek előadattak.

Előadó: MIHAJLOVICS SÁNDOR, kir. törv. bír.
9292. sz. 1877. — Kovácsé Mida és Julának Dimi-
trievits Antal és Voin elleni 756 frtos pere.
377. sz. 1879. Feimer Jánosnak Fischer és Löwy
elleni 565 ft. 2 kros pere.
1411. sz. 1879. — Zsivojnov Mladen csődötömegének
Zsivojnov Mária elleni vagyontökösség megszüntetési
pere.

APRÓSÁGOK.
A hírlapírók jobboldali karzata az utóbbi ülés-
sek alatt rendszeren jöttve volt, egyes képviselők tehát
kétszeres örömmel látták a karzat elé bizonyos folyosó-
híreskéket röppíteni a levegőbe. Ezek egyike Wahr-
mann Mórira vonatkozott. Midőn a pénzügyminiszteri
tárza betöltéséről volt szó, a Lipótváros képviselője
állítólag következőleg nyilatkozott:
„Ha oly emberek lesznek pénzügyminiszterek,
akikről ország-világ tudja, hogy nem értenek a pénz-
ügyekhez, mint például Szapáry Gyula gróf, akkor azt
fogja mondani az ország: tudatlan volt, nem értet,
hozza, elpocsékolta az ország vagyonát, de ha én vál-
lakozom a pénzügyi tárczára, akiről tudják, hogy értek
a dologhoz, akkor azt fogják mondani: „a hamis zsidó
ellopta az ország pénzét.”

A szavazás alatt Apponyi Albert gróf a hírlapírói
karzathoz siet:
„Mily visszaélés! azért olvassa Beöthy jegyző oly
vontatva, oly lassan a névsort, hogy legyen ideje a
kormányának bérkocsisokkal üzentetnie meg a mamelu-
koknak a vesztélyt.”
„Fájdalom, kénytelenek vagyunk ily kiadásokat
tenni — elménczedik erre egy ott ülő, fiatal erdélyi
mameluk — mert külföldieknél lábai sokkal rövi-
debbek, mint a nemes grófié.” „P. H.”

Szerkesztői nyiltposta.
Belicska, tanító urnak Lajosfalván. — Az előre jel-
zett 9 forint postalvány, a mai napig kezekhez
nem érkezett.

Vegyes tartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen:
hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása:

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és melléletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadóhivatalban. Kéretik az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Hirdetések díjai:

a háromszoros petitsor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Melléklet a „Torontál” 1879. évi 14-ik számához.

Dr. HANDLER MÓR,

orvos és sebésztudor, szülész és szemész,
gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker **biztosítása** mellett mindennemű

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolysást**, különösen a

tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt),

2) **hugycsőfolyásokat** (még idülteket is), a **nemzörések bujakóros fekélyeit** és **másodrendű bujakórt** minden alakjaiban és elcsúfításaiban;

3) **hugycsőszűkítéseket;**

4) **fris s idült nyákfolyásokat nőknél**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő

magtalanságot;

5) **börkiütéseket;**

6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemű **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó- és városház-utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) I-ső em., bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszerek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-giliszta)
6 óra alatt kihajtatik. (14-48.9)

Clayton és Shuttleworth,

földmívelési gépgyárnokok Lincolnba (Angolország),

főraktár: Bécs,

(54-43)

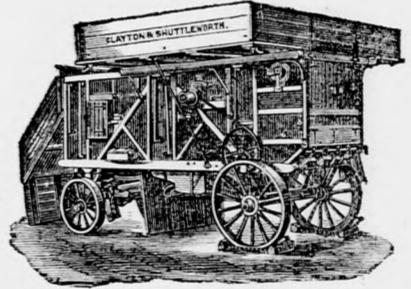
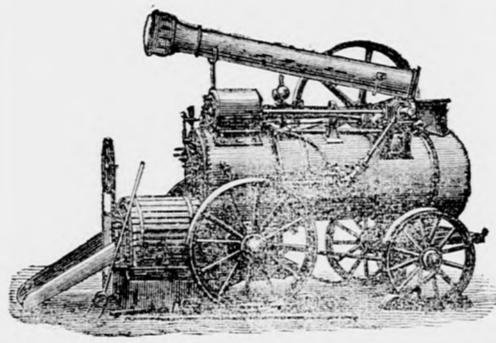
ajánlják bőtartalmu, minden világkiállítás alkalmával kitüntetéset aratott, fekhelyükben álló

mozdonyaikat,

heosztva

fa- és szénfűtésre és ellátva az új szalma-fűtési készülékkel.

(szabadalmazványa Clayton és Shuttleworthnak),

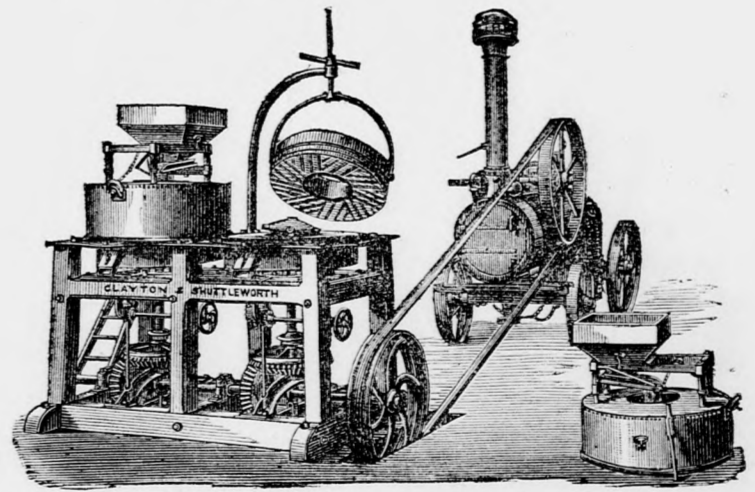
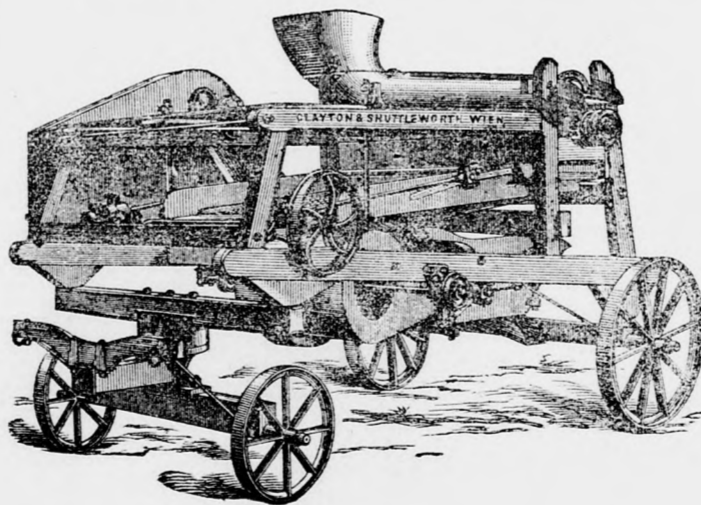

gőz-cseplő- és emelősigagépeiket, kukoriczamorzsolóikat, őrlőmalmaikat, soros-vetőgépeiket,

valamint minden másféle földmívelési gépezeteiket a legolcsóbb árak mellett.

Torontálmegyei helyettese:

DAUN GYULA, vaskereskedő Nagy-Becskereken.

Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve kézbesitetnek.